

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор _____ Скиба М.Є.

лютого 2015р.

**КОНЦЕПЦІЯ
НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ
СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ
ХМЕЛЬНИЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

Сьогодні Українська держава та її громадяни стають безпосередніми учасниками процесів, які мають надзвичайно велике значення для подальшого визначення, першою чергою, своєї долі, долі своїх сусідів, подальшого світового порядку на планеті. В сучасних важких і болісних ситуаціях викликів та загроз і водночас великих перспектив розвитку, кардинальних змін у політиці, економіці, соціальній сфері пріоритетним завданням суспільного поступу, поряд з забезпеченням своєї суверенності й територіальної цілісності, пошуками шляхів для інтегрування в європейське співтовариство, є визначення нової стратегії виховання як багатокомпонентної та багатовекторної системи, яка великою мірою формує майбутній розвиток Української держави.

Найбільш актуальними виступають патріотичне, громадянське виховання як стрижневі, основоположні, що відповідають як нагальним вимогам і викликам сучасності, так і закладають підвалини для формування свідомості нинішніх і прийдешніх поколінь, які розглядатимуть державу як запоруку власного особистісного розвитку, що спирається на ідеї гуманізму, соціального добробуту, демократії, свободи, толерантності, виваженості, відповідальності, здорового способу життя, готовності до змін.

В основу системи національно-патріотичного виховання покладено ідею розвитку української державності як консолідуючого чинника розвитку українського суспільства та української політичної нації. Важливу роль у просвітницькій діяльності посідає відновлення історичної пам'яті про тривалі державницькі традиції України.

Особливого значення набуває ознайомлення з історією героїчної боротьби українського народу за державну незалежність протягом свого історичного шляху, зокрема у ХХ-ХХІ століттях це ОУН, УПА, дисидентський рух, студентська Революція на граніті, Помаранчева революція, Революція Гідності.

Важливим завданням є розгляд порівняльно-історичних відомостей про переривання державності в інших європейських країнах, які сьогодні представлені потужними європейськими націями.

1. Загальні положення

На сучасному етапі розвитку України, коли існує пряма загроза денационалізації, втрати державної незалежності та потрапляння у сферу

патріотичного молоді - формування нового українця, що діє на основі національних та європейських цінностей:

- повага до національних символів (Герба, Прапора, Гімну України);
- участь у громадсько-політичному житті країни;
- повага до прав людини;
- верховенство права;
- толерантне ставлення до цінностей і переконань представників іншої культури, а також до регіональних та національно-мовних особливостей;
- рівність усіх перед законом;
- готовність захищати суверенітет і територіальну цілісність України.

2. Система національно-патріотичного виховання студентства.

Національно-патріотичне виховання молоді - це комплексна системна і цілеспрямована діяльність щодо формування у молодого покоління високої патріотичної свідомості, почуття вірності, любові до Батьківщини, турботи про благо свого народу, готовності до виконання громадянського і конституційного обов'язку із захисту національних інтересів, цілісності, незалежності України, сприяння становленню її як правової, демократичної, соціальної держави. Найважливішим пріоритетом національно-патріотичного виховання є формування ціннісного ставлення особистості до українського народу, Батьківщини, держави, нації.

Патріотичне виховання - складова національного виховання, головною метою якого є становлення самодостатнього громадянина-патріота України, гуманіста і демократа, готового до виконання громадянських і конституційних обов'язків, до успадкування духовних і культурних надбань українського народу, досягнення високої культури взаємин. Воно сприяє єднанню українського народу, зміцненню соціально-економічних, духовних, культурних основ розвитку українського суспільства і держави.

Складовою частиною патріотичного виховання, а в часи воєнної загрози — пріоритетною, є *військово-патріотичне виховання*, зорієнтоване на формування у молоді особи готовності до захисту Вітчизни, розвиток бажання здобувати військові професії, проходити службу в Збройних Силах України як особливому виді державної служби. Його зміст визначається національними інтересами України і покликаний забезпечити активну участь громадян у збереженні її безпеки від зовнішньої загрози. Робота з військово-патріотичного виховання молоді має проводитися комплексно, в єдності всіх

формування психологічної та фізичної готовності до служби в Збройних Силах, задоволення потреби підростаючого покоління у постійному вдосконаленні своєї підготовки до захисту Вітчизни.

3. Мета та завдання національно-патріотичного виховання студентства.

Мета патріотичного виховання конкретизується через систему таких виховних завдань:

- утвердження в свідомості і почуттях особистості патріотичних цінностей, переконань і поваги до культурного та історичного минулого України;

- виховання поваги до Конституції України, Законів України, державної символіки;

- підвищення престижу військової служби, а звідси - культивування ставлення до солдата як до захисника Вітчизни, героя;

- усвідомлення взаємозв'язку між індивідуальною свободою, правами людини та її патріотичною відповідальністю;

- сприяння набуттю молоддю патріотичного досвіду на основі готовності до участі в процесах державотворення, уміння визначати форми та способи своєї участі в життєдіяльності громадянського суспільства, спілкуватися з соціальними інститутами, органами влади, спроможності дотримуватись законів та захищати права людини, готовності взяти на себе відповідальність, здатності розв'язувати конфлікти відповідно до демократичних принципів;

- формування толерантного ставлення до інших народів, культур і традицій;

- утвердження гуманістичної моральності як базової основи громадянського суспільства;

- культивування кращих рис української ментальності - працелюбності, свободи, справедливості, доброти, чесності, обережного ставлення до природи;

- формування мовленнєвої культури;

- спонукання зростаючої особистості до активної протидії українофобству, аморальності, сепаратизму, шовінізму, фашизму.

4. Принципи національно-патріотичного виховання

Національно-патріотичне виховання спирається на загальнопедагогічні

особливостей. Водночас Національно-патріотичне виховання студентської молоді ґрунтується на таких принципах:

- принцип національної спрямованості, що передбачає формування національної самосвідомості, виховання любові до рідної землі, українського народу, шанобливого ставлення до його культури; поваги до культури всіх народів, які населяють Україну; здатності зберігати свою національну ідентичність, пишатися приналежністю до українського народу, брати участь у розбудові та захисті своєї держави;

- принцип самоактивності й саморегуляції забезпечує розвиток у вихованця суб'єктних характеристик; формує здатність до критичності й самокритичності, до прийняття самостійних рішень; виробляє громадянську позицію особистості, почуття відповідальності за її реалізацію в діях та вчинках;

- принцип полікультурності передбачає інтегрованість української культури в європейський та світовий простір, створення для цього необхідних передумов: формування в молоді відкритості, толерантного ставлення до відмінних ідей, цінностей, культури, мистецтва, вірувань інших народів; здатності диференціювати спільне і відмінне в різних культурах, спроможності сприймати українську культуру як невід'ємну складову культури загальнолюдської;

- принцип соціальної відповідності обумовлює потребу узгодження змісту і методів патріотичного виховання з реальною соціальною ситуацією, в якій організовується виховний процес, і має на меті виховання в молоді готовності до захисту вітчизни та ефективного розв'язання життєвих проблем;

- принцип історичної і соціальної пам'яті спрямований на збереження духовно-моральної і культурно-історичної спадщини українців та відтворює її у реконструйованих і осучаснених формах і методах діяльності;

- принцип міжпоколінної наступності, який зберігає для нащадків зразки української культури, етнокультури народів, що живуть в Україні.

- принцип єдності навчальної і виховної діяльності, консолідації студентства та науково-педагогічних працівників у єдину академічну спільноту;

- принцип послідовності системності і наскрізності — при внесенні виховних аспектів в усі форми освітнього процесу;

- принцип єдності теорії і практики - реалізації набутих

- природовідповідності - врахуванні багатогранної і цілісної природи людини, вікових та індивідуальних, соціально-психологічних, національних й етнічних особливостей студентів;
- культуровідповідності - опануванні молодим поколінням надбанями народної культури, культур інших народів світу, а також забезпеченні духовної єдності, наступності та спадкоємності поколінь;
- пріоритету правової свідомості - вихованні поваги до конституційних прав та свобод людини.

5. Основні напрями виховної діяльності

Кожен з напрямків виховної роботи спрямований на досягнення мети, розв'язання конкретних завдань і передбачає використання відповідних форм та методів роботи. Незмінна єдність, взаємодоповнюваність усіх видів виховання є важливою умовою результативності виховної роботи в цілому.

Важливе значення має також залучення молоді до активного суспільного життя, виконання громадських доручень, особиста ініціатива й участь у підготовці та проведенні культурно-масових, просвітницьких, дозвілевих і громадсько-політичних заходів.

Реалізація основних завдань і принципів виховної роботи в університеті здійснюється в таких пріоритетних напрямках виховання:

1. Національно-патріотичне виховання:

- формування національної свідомості і відповідальності за долю України;
- виховання любові до рідної землі, її історії, відновлення і збереження історичної пам'яті;
- культивування кращих рис української ментальності (працелюбності, індивідуальної свободи, глибокого зв'язку з природою та ін.);
- виховання бережливого ставлення до національного багатства країни, мови, культури, традицій.

2. Інтелектуально-духовне виховання:

- засвоєння системи знань, яка сформована на основі відповідних знань та духовних надбань як акумульованого суспільного досвіду;
- розвиток пізнавального інтересу, творчої активності, мислення;
- виховання потреби самостійно здобувати знання і готовності до застосування знань, умінь у практичній діяльності;
- виховання здатності усвідомлювати та відстоювати особисту

- формування особистісного світогляду - узагальненого світосприймання.

3. Громадянсько-правове виховання:

- прищеплення поваги до прав та свобод людини та громадянина;
- виховання поваги до Конституції, Законів України, Державних символів України;
- виховання громадянського обов'язку перед країною, суспільством;
- формування політичної та правової культури особистості.

4. Морально-етичне виховання:

- формування почуття власної гідності, честі, свободи, рівності, працелюбності, самодисципліни;
- формування моральної культури особистості, засвоєння моральних норм, принципів, категорій, ідеалів суспільства на рівні власних переконань;
- становлення етики міжетнічних відносин та культури міжнаціональних стосунків.

5. Екологічне виховання:

- формування основ глобального екологічного мислення та екологічної культури;
- оволодіння знаннями та практичними вміннями раціонального природокористування;
- виховання почуття відповідальності за природу як національне багатство;
- виховання готовності до активної екологічної та природоохоронної діяльності.

6. Художньо-естетичне виховання:

- розвиток естетичних потреб і почуттів, художніх здібностей і творчої діяльності;
- формування у молоді естетичних поглядів, смаків, які ґрунтуються на народних традиціях та кращих надбаннях світової культури;
- вироблення умінь примноження культурно-мистецьке надбання народу, відчувати і відтворювати прекрасне у повсякденному житті.

7. Трудове виховання:

- формування готовності до праці в умовах ринкової економіки.

8. Фізичне виховання та утвердження здорового способу життя '

- виховання відповідального ставлення до власного здоров'я здорового способу життя;
- виховання відповідального ставлення до власного здоров'я, здорового способу життя;
- формування знань про роль фізичної культури в житті людини;
- забезпечення повноцінного фізичного розвитку студентів;
- фізичне, духовне та психічне загартування;
- формування потреби у безпечній поведінці, протидія та запобігання негативним звичкам, профілактики захворювань;
  - створення умов для активного відпочинку студентів.

8. *Виховання культури поведінки та спілкування* спрямоване на набуття сукупності усталених морально-естетичних і соціально значущих якостей особистості, які виявляються в повсякденному житті та умінні співіснувати з іншими людьми.

Виховання культури поведінки ставить за мету засвоєння моральних вимог суспільства, закріплення у нормах, принципах та ідеалах, та їх інтеграцію в особистий досвід. Культура поведінки охоплює:

- зовнішній вигляд;
- автономність та ролі;
- імідж і презентація;
- стиль життя і репрезентування себе.

Виховання культури спілкування, у свою чергу, передбачає формування таких якостей, як гуманності, толерантності, уміння передбачати морально-психологічні наслідки своєї поведінки, здатності до компромісів.

9. *Виховання культури навчальної та науково-дослідної діяльності*/розглядається як цілісна, багатовимірна, багаторівнева, відкрита особистісно- й ціннісно-орієнтована система творчої самореалізації, саморозвитку, самовиховання, заснована на інтеграції логічних, інтуїтивних, евристичних, рефлексивних, компонентів.

До найбільш ефективних педагогічних технологій, які забезпечують саморозвиток і самовиховання студентів, належать:

- технологія проблемно-пошукового навчання;
- особистісно-орієнтовані технології організації навчально-виховної діяльності студентів;
- тренінги творчого саморозвитку, особистісного зростання, релаксації, аутотренінгу;

10. *Виховання інформаційної культури* загальному розумінні - це виховання у сфері культури, пов'язаної із функціонуванням та користуванням інформацією в суспільстві.

Модель інформаційної культури особистості становлять три компоненти: *когнітивний блок* (Інтернет-грамотність; навички поводження з інформацією; уміння організувати пошук необхідної інформації; уміння працювати з відібраною інформацією: структурувати, систематизувати, узагальнювати, подавати у вигляді, зрозумілому іншим людям; уміння спілкуватися з іншими людьми за допомогою сучасних засобів інформації тощо); *емоційно-ціннісний блок* (зміст інформаційних потреб та інтересів; мотиви звернення до різних джерел інформації та пов'язані з ними очікування; ступінь задоволення інформаційних потреб, самооцінка інформаційної компетентності тощо); *праксеологічний блок* (способи пошуку та канали одержання необхідної інформації; інтенсивність звернення до різних джерел інформації та їх характеристика; застосування одержаної інформації в різних сферах своєї діяльності; способи розповсюдження нової інформації, форми діяльності в Інтернеті тощо).

Виховання інформаційної культури починається з формування інформаційної складової - знань. Саме вони, трансформуючись далі в уміння і навички, закладають основу когнітивного блоку, а потім безпосередньо впливають на рівень інформаційної культури студентів. Інформаційна культура студентів стає визначальним фактором їхньої майбутньої трудової діяльності..

12. *Правове виховання* - це формування соціально зрілої, відповідальної поведінки юнаків та дівчат на основі знань, норм і принципів чинного законодавства України, поваги до прав і свобод інших людей, шанобливого ставлення до державних символів. Правова культура особистості невід'ємна від активної протидії особам, організаціям і установам, що порушують закони, зазіхають на територіальну цілісність і незалежність України, завдають збитків державі та її громадянам.

Важливим складником цього напряму виховання є правова освіта, яка забезпечується викладанням правових дисциплін, пропагандою чинного законодавства викладачами університету, організацією зустрічей студентів і співробітників університету з працівниками правоохоронних органів, проведенням «круглих столів», вечорів запитань і відповідей, виставок тематичної літератури.

Важливим засобом правового виховання у ХНУ є створення атмосфери вимогливості щодо сумлінного виконання студентами своїх функціональних обов'язків, додержання положень і правил внутрішнього розпорядку.

6. Мета і завдання

Головною метою національно-патріотичного виховання студентської

національної свідомості, активної громадянської позиції, високих моральних якостей та духовних запитів.

Завданнями національно-патріотичного виховання студентської молоді є:

- підготовка свідомої інтелігенції України, збереження інтелектуального генофонду нації;
- вироблення чіткої громадянської позиції, прищеплення молодим людям віри у верховенство закону, який є єдиною гарантією свободи;
- підняття престижу української мови в академічному середовищі, забезпечення україномовного освітнього простору;
- формування у суспільній свідомості переваг здорового способу життя, культу соціально активної, фізично здорової та духовно багаті особистості;
- створення необхідних умов для виявлення потенційних лідерів, організаторів та ефективного розвитку студентського самоврядування; забезпечення високого рівня професійності та вихованості молоді людини;
- сприяння розвитку індивідуальних здібностей, таланту та самореалізації студентства, організація його свідомої та цілеспрямованої діяльності;
- плекання поваги до своєї аїма матер, дотримання і розвиток демократичних та академічних традицій вищого навчального закладу.

7. Організація виховної роботи в університеті

У ХНУ створено систему виховної роботи, що дає можливість охоплювати виховним впливом усіх студентів - від першого курсу до останнього, здійснювати виховний процес як у навчальний, так і в позанавчальний час. Виховання студентів забезпечується через діяльність усіх структурних підрозділів університету - від студентської академічної групи до ректорату.

7.1 Суб'єкти, що забезпечують реалізацію виховної роботи в університеті

Суб'єктами, які організують забезпечення реалізації концепції виховання студентів університету, є:

- ректорат університету;
- Вчена рада університету;
- Рада з виховної роботи;
- відділ навчально-виховної роботи;
- наукова бібліотека;
- деканати та кафедри (професорсько-викладацький склад);
- центр культури та естетичного виховання студентів

- клуби за інтересами;
- газета «Університет»;
- музей історії університету

Усі зазначені суб'єкти планують свою роботу на семестри та навчальний рік, підбиваючи її звіти-підсумки в кінці (семестру) навчального року з відповідними висновками щодо дальшого поліпшення системи виховання в університеті на наступний період.

Для того щоб дізнатися про потреби та інтереси студентів, їхню ціннісну орієнтацію, специфіку сприйняття процесів суспільного життя в університеті провадяться соціологічні опитування (анонімні анкетування) студентів.

В організації та здійсненні процесу виховання широко використовуються можливості комп'ютерної техніки, зокрема Інтернет, мультимедійні технології.

Координування та контроль з метою досягнення високих результатів виховної роботи, планування, реалізацію виховних заходів задля підвищення їх загальних підсумків покладено на керівника відділу навчально-виховної роботи.

7.2 Роль викладача у виховному процесі

Важливу роль у вихованні відіграє викладач університету.

Ставлення професорсько-викладацького складу вузу до роботи, до оточення, високий рівень професіоналізму, ерудиція, самодисципліна, прагнення до творчості сприяє розвитку подібних якостей і у студентському середовищі. Саме інтелігентність, комунікабельність, тактовність створюють таку атмосферу між викладачами і студентами, коли останні стають рівноправними суб'єктами одного процесу освіти і виховання, саморозвитку, соціокультурного визначення.

Робота зі становлення громадянської й соціально-професійної позиції дає дієвий результат тоді, коли вона провадиться не в повчальній раціоналізованій формі, а здійснюється ніби поступово, невимушено, додаючи певної тональності в емоційному та моральному аспектах взаємин стосунків викладача і студентів. Тільки високопрофесійно й ідейно підготовлений та морально вихований викладач може зрозуміти всю масштабність завдань виховання майбутнього спеціаліста, виявити себе як справжнього педагога вищої школи.

Викладач вузу завжди був вихователем, утім сьогодні виховання може і має розумітися не як одночасне передавання знань і оцінних суджень від старшого покоління до молодшого, але і як взаємодія та співпраця викладачів і студентів у сфері їх спільного буття.

Авторитет викладача - інтегральна характеристика його професійної, педагогічної та особистішої позиції в колективі, яка виявляється в процесі взаємин з колегами, студентами і справляє вплив на успішність навчально-виховного процесу.

- збереження бібліотечного, аудиторного, житлового фонду, фонду гуртожитків, спортивних споруд та інвентарю тощо;
- установа та підтримка контактів з молодіжними організаціями різних ВНЗ України та інших країн.

Студентські самоврядні структури разом з адміністрацією університету намагаються максимально враховувати інтереси та реалізувати ініціативу студентів. Вони беруть на себе деякі важливі функції у виховній роботі та значною мірою «розвантажують» адміністрацію університету від низки проблем у сфері організації дозвілля як однієї з ефективних форм виховного процесу, котра охоплює велику кількість студентів разом із професорсько-викладацьким складом і враховує різноманіття інтересів (інтелектуальні ігри, фольклорно-мистецькі заходи, поетичні та дискусійні клуби, спортивні заходи, шоу-програми, волонтерську діяльність, конкурси-виставки тощо).

7.4 Роль куратора академічної групи

Завдання куратора в сучасних умовах - допомогти розібратись і організувати, а не нав'язувати погляди, не підміняти студента в його діяльності. Важливим є також те, щоб робота куратора не йшла в розріз зі студентським самоврядуванням, а доповнювала б його, утворюючи єдину демократичну виховну систему. Особливо потрібна допомога куратора у взаємодії студентів із численними університетськими структурами і службами, які здійснюють навчальну й позанавчальну діяльність, в організації загальноуніверситетських програм, проектів, заходів, акцій, флеш- мобів, квестів. Найважливішими напрямками діяльності куратора є:

- допомога студентам академічної групи в процесі їх адаптації до умов навчання в університеті;
- допомога студентам академічної групи в навчальній діяльності, формування в них навичок самостійної роботи з навчальним матеріалом;
- контроль за систематичною навчальною діяльністю студентів, відвідуванням студентами занять, своєчасним виконанням ними завдань поточної атестації, за складанням заліків та іспитів;
- організація роботи наставника із виховання у студентів культурних навичок, засвоєння ними загальнолюдських, національних, громадянських, родинних, особистісних цінностей;
- допомога студентам при формуванні в групі здорового морально-психологічного клімату;
- залучення студентів групи до участі у наукових, культурних, спортивних та громадських заходах факультету, університету, міста;
- проведення зустрічей студентства з провідними вченими, педагогами, митцями, спортсменами, в ході яких обговорюються питання формування професійних якостей майбутніх спеціалістів;
- допомога наставника при вирішенні індивідуальних та колективних

- відвідування наставником студентів, що проживають у гуртожитках, з метою вивчення умов проживання і контролю за виконанням студентами Правил внутрішнього розпорядку в університеті;
- піклування наставника про соціальні умови життя і побут студентів, які проживають за межами гуртожитків;
- профілактика порушень студентами Правил внутрішнього розпорядку ХНУ та чинного законодавства України;
- пропагування в студентському середовищі здорового способу життя та мовленнєвої культури;
- профілактика і попередження негативних соціальних явищ;
- допомога і контроль при підготовці документів для отримання пільг певними категоріями студентів.

Отже, найважливішим завданням удосконалення роботи куратора є допомога студентам в організації таких заходів, які дозволили б глибоко усвідомити, зрозуміти, відчувати і сприйняти традиції університету, його ціннісні орієнтації, ті стосунки і норми, які традиційно лежать в основі відносин і взаємодій у навчальному закладі та за його межами (знайомство з історією університету, участь у загальноуніверситетських заходах, організація екскурсій і зустрічей з видатними особистостями тощо).

Удосконалення діяльності куратора передбачає також цілеспрямовану роботу за такими напрямками:

- проведення з кураторами спеціальних семінарів, на яких вони одержують інформацію про мету і завдання національно-патріотичного виховання студентства, обмін досвідом виховної роботи, нові методи та підходи у сфері консультування і підтримки студентів;
- залучення студентів до участі в державних молодіжних програмах, патріотичних та мистецько-культурологічних проектах;
- організація на базі університету міжвузівських конференцій з питань удосконалення національно-патріотичного виховання та роботи куратора-наставника, а також обміну досвідом роботи в даній сфері;
- видання пам'ятки першокурснику та збірки методичних методичних матеріалів з національно-патріотичного виховання студентства, матеріалів та рекомендацій для допомоги куратору академічної групи з оновленою інформацією про особливості роботи зі студентами.

8. Матеріальні, фінансові та моральні основи забезпечення навчально-виховного процесу

Головні виховні завдання у Хмельницькому національному університеті реалізуються у процесі навчальної та науково-дослідницької роботи. Тому матеріальною й фінансовою основою виховного процесу виступає наявна матеріальна база навчальної та наукової діяльності, фонд заробітної плати

викладача, його яскрава, неповторна індивідуальність, яка здійснює на студентів виховний (педагогічний) та психотерапевтичний вплив.

Авторитет викладача формується з достатньо високого рівня розвитку трьох видів педагогічних умінь: *предметних* (наукові знання); *комунікативних* (знання про своїх студентів і колег); *гностичних* (знання самого себе й уміння корегувати свою поведінку).

Отже, саме ці педагогічні вміння повинні намагатися реалізовувати у своїй професійній діяльності викладачі університету, здійснюючи не тільки освітній процес, але й виховний.

7.3 Студентське самоврядування як фактор удосконалення виховного процесу

Дана форма є особливою для самостійної громадської діяльності студентів і аспірантів у реалізації функцій управління життям студентського колективу згідно з цілями та завданнями, які постають перед ними. Вона є елементом загальної системи управління виховним процесом в університеті та передбачає максимальне врахування інтересів та потреб студентів на основі вивчення громадської думки і конкретних ініціатив.

Основні завдання студентського самоврядування:

- формування у студентів відповідального і творчого ставлення до навчання, громадської діяльності та суспільно корисної праці;
- сприяння оволодінню кожним студентом навичками продуктивної самостійної роботи й наукової організації праці, всебічному розвитку особистості завдяки долученню до різних видів діяльності;
- забезпечення принциповості, об'єктивності та компетентності в реалізації прав студентів;
- формування у членів колективу на основі самостійності навичок прийняття рішень з питань студентського життя, активної життєвої позиції, навичок управління державними і громадськими справами;
- виховання у студентів почуття господаря у своєму навчальному закладі, поваги до закону, норм моралі та правил спільного проживання;
- створення умов нетерпимості до правопорушників, пияцтва та інших антисуспільних проявів;
- надання допомоги адміністрації, професорсько-викладацькому складу в організації та вдосконаленні навчально-виховного процесу (через своєчасний всебічний аналіз якості знань студентів, причин низької успішності тощо);
- пошук і організація ефективних форм самостійної роботи студентів;
- активізація діяльності громадських організацій, надання допомоги в реалізації її статутних цілей і завдань;
- організація вільного часу студентів, сприяння всебічному розвитку особистості кожного члена студентського колективу;
- організація системи вивчення громадської думки студентів з

Але здійснення виховання і розвитку особистості студента університету у позааудиторний час вимагає додаткового матеріального та фінансового забезпечення.

По-перше, університет повинен надавати зали й приміщення для проведення масових і групових виховних заходів, занять художньою самодіяльністю, спортом, клубах за інтересами, роботи органів студентського самоврядування.

По-друге, необхідно мати й постійно поповнювати матеріальні засоби для занять художньою самодіяльністю, спортом тощо.

По-третьє, слід виділяти кошти для оплати праці керівників студентських клубів за інтересами, колективів художньої самодіяльності, спортивних колективів.

По-четверте, потребують витрат організація і проведення виховних заходів загальноуніверситетського характеру та відзначення кращих учасників виховного процесу.

Важливе значення у підвищенні ефективності виховного процесу має моральне заохочення його учасників. Оголошення подяк викладачам і студентам, вручення грамот та відзнак університету, факультету кафедри утверджують у їх свідомості необхідність діяти саме таким чином, досягти ще кращих результатів.

Моральні стягнення також відіграють свою роль у виховному процесі, хоча їх використання мусить бути виваженим, скоріше виключного характеру.

9. Шляхи реалізації Концепції

1. Організаційно-методичне забезпечення національно-патріотичного виховання у Хмельницькому національному університеті здійснює Рада з організації виховної роботи у складі: керівника навчально-виховним процесом (голова ради), завідувача відділом навчально-виховної роботи(заступник голови ради), заступників деканів факультетів з виховної роботи, завідувачів гуманітарних кафедр, директора наукової бібліотеки, директора студентського містечка, директора центру культури ті естетичного виховання студентства, завідувача музею історії університету, голови первинної профспілкової організації студентів, голови органу студентського самоврядування, голови ради кураторів, кращого куратора минулого навчального року, голови ради ветеранів, голови спортклубу.

2. Головною метою Ради є втілення в життя Концепції і Програми національно-патріотичного виховання студентської молоді університету.

Основними завданнями Ради є:

- розгляд документів з питань національно-патріотичного виховання (накази, інструктивні листи тощо, які надходять у вищий заклад освіти з Міністерства освіти і науки України, Департаменту освіти і няуки

- затвердження і періодичне оновлення програм національно-патріотичного виховання студентів університету;
- розробка структури управління виховним процесом в університеті;
- затвердження функціональних обов'язків об'єктів управління виховним процесом;
- складання календарних планів виховних, просвітницьких, культурно-мистецьких, масових оздоровчих та спортивних заходів;
- розгляд і затвердження планів виховної роботи структурних підрозділів університету (факультетів, наукової бібліотеки, центру культури та естетичного виховання студентства, музею історії університету), а також молодіжних та громадських об'єднань: ради кураторів, ради ветеранів, спортивного клубу, студентського самоврядування тощо;
- розгляд діяльності кураторів академічних груп;
- визначення тематики науково-практичних конференцій, семінарів кураторів та нарад з питань національно-патріотичного виховання молоді;
- організація і проведення відзначення державних свят, пам'ятних дат, ювілеїв діячів національної культури і мистецтва;
- залучення до виховної роботи висококваліфікованих і талановитих народних умільців, представників громадськості, національної наукової та мистецької еліти;
- використання засобів масової інформації у висвітленні досвіду виховання студентів;
- контроль за виконанням деканатами і кафедрами Концепції національного виховання студентів у процесі навчання і в позанавчальний час;
- узагальнення результатів контролю виховної роботи та соціологічних досліджень на виховну тематику, підготовка на їх основі пропозиції щодо удосконалення організації та проведення виховної роботи;
- аналіз тематичної спрямованості репертуарних планів колективів художньої самодіяльності і внесення пропозицій щодо відповідності їх змісту основним положенням Концепції національного виховання.

3. Усі напрями виховної діяльності реалізуються через конкретні оптимальні форми та методи освітнього потенціалу (навчально-виховні програми та плани; аудиторна робота; позааудиторна робота; створення умов для повноцінної життєдіяльності і творчості студентів) та скоординованої діяльності і співпраці із навчальними, освітньо-культурними закладами, громадськими організаціями та органами влади.

4. Виховна діяльність у Хмельницькому національному університеті є складовою частиною цілісного навчально-виховного та наукового процесу і включається до планів роботи структурних підрозділів, розглядається на засіданнях Вчених рад університету, факультетів, засідань ректорату та кафедр а також конкретизується в діяльності заступників деканів факультетів

плани у робочому порядку шляхом обговорення питань про виконання відповідного плану наприкінці кожного семестру та навчального року на засіданнях кафедр, рад факультетів, раді з організації виховної роботи університету.

6. Окрім організації підведення підсумків виховної роботи на зборах та виробничих нарадах, надзвичайно важливе значення для активізації діяльності студентів має гласне підтвердження підсумків їхньої участі у названих вище заходах, та нагородження переможців. Це здійснюється шляхом створення відповідних комісій (журі) з представництвом керівника відділу виховної роботи, представників факультетів і молодіжних громадських організацій, які визначають переможців і дають ректору подання про їх нагородження.

10. Заключні положення

Організація виховного процесу в структурних підрозділах університету потребує постійного вдосконалення, пошуку і приведення в дію нових форм впливу на студентів, відпрацювання нових методик. Разом з тим, потрібно активізувати традиційні види діяльності, збереження досягнень минулого.

Виховання повинно носити творчий характер, орієнтуючись на проблеми пов'язані із специфікою структурного навчального підрозділу.

Випускники університету мають бути не тільки знаючими спеціалістами, а патріотами своєї держави, людьми творчими, духовно багатими із демократичним світобаченням, здатними примножити історичні надбання українського народу і його внесок у розвиток світової цивілізації. В перспективі, університет повинен стати шкалою саморозвитку, самоуправління,самодисципліни, свідомої відповідальності викладачів і студентів перед українською нацією у своїй творчій співпраці на благо України

Обговорено на засіданнях:

Ради з виховної роботи , протокол № 2від9 вересня2014 р.

Голова Ради з виховної роботи _____ Войнаренко М.П.

Профспілкового комітету студентів, протокол №1від25 вересня2014 р.

Голова профкому студентів _____ Вичавка А. А.

Студентського самоврядування, протокол №2від17 вересня2014 р.

Голова студентської ради _____ Рудик В.В.